

Komendant
Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych
Straży Granicznej
im. gen. bryg. Wilhelma Orlika-Rückemanna
w Lubaniu
SO-NK.0910.1.2021

Lubań, dnia 30.06.2021 r.
Egz. pojedynczy

mjr SG Iwona CHUDEK

**Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia
Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych
Straży Granicznej
im. gen. bryg. Wilhelma Orlika – Rückemanna w Lubaniu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat „Realizacja zadań związanych z odpłatnym korzystaniem z obiektów sportowych i szkoleniowych Ośrodka”, zrealizowanej w trybie zwykłym, ujętej w „Planie kontroli przewidzianych do realizacji przez Referat Kontroli w Kierownictwie Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej im. gen. bryg. Wilhelma Orlika – Rückemanna w Lubaniu na rok 2021”, pod poz. 1, nr SO-NK.093.3.2020 z dnia 1.12.2020 r.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie *Wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych* stanowiących załącznik do Decyzji Nr 65 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych¹, w związku z Decyzją Nr 139 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 30 sierpnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania w Straży Granicznej wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych².

I. Oznaczenie podmiotu kontrolowanego.

Wydział Techniki i Zaopatrzenia³ Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej im. gen. bryg. Wilhelma Orlika – Rückemanna w Lubaniu⁴, ul. Wojska Polskiego 2, 59-800 Lubań.

Funkcję kierownika podmiotu kontrolowanego w okresie objętym kontrolą pełnili:
1.05.2018 r. – 18.09.2019 r. – Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia;
19.09.2019 r. - 31.01.2020 r. zastępstwo na stanowisku Naczelnika Wydziału Techniki i Zaopatrzenia
01.02.2020 r. – 31.12.2020 r. p. o. Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia;
04.01.2021 r. - 05.02.2021 r. Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia;

¹ Dz. Urz. MSWiA poz. 43 z późn. zm., zwanych dalej *Wytycznymi*.

² Dz. Urz. KGSG poz. 47, z późn. zm., zwanej dalej Decyzją nr 139.

³ Zwany dalej WTiz lub *Wydziałem*.

⁴ Zwanego dalej OSS SG lub Ośrodkiem.

08.02.2021 r. – 28.02.2021 r. mjr SG Iwona CHUDEK p. o. Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia⁵.

II. Kontroler wykonujący jednocześnie czynności przewidziane dla kierownika zespołu kontrolnego.

Mjr SG Beata REJCZAK - starszy specjalista - koordynator Referatu Kontroli w Kierownictwie OSS SG.

Upoważnienie nr 27/2021 z dnia 17.03.2021 r., ważne do dnia 07.05.2021 r., przedłużone do dnia 04.06.2021 r.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych w podmiocie kontrolowanym z wymienieniem dni przerw w kontroli.

Czynności kontrolne przeprowadzono w dniach 18.03.2021 r. – 14.05.2021 r., z przerwami w ich prowadzeniu w dniach 20-21.03.2021 r., 27.03-5.04.2021 r., 10-11.04.2021 r., 17-18.04.2021 r., 24-25.04.2021 r., 30.04-9.05.2021 r.

IV. Zakres kontroli (przedmiot kontroli i okres objęty kontrolą).

1. Przedmiotem kontroli było:

zbadanie i ocena, pod względem kryterium legalności i rzetelności realizacji zadań związanych z odpłatnym korzystaniem z obiektów sportowych i szkoleniowych Ośrodka, w tym:

- a) legalność i rzetelność czynności wymaganych prawem, niezbędnych do podjęcia przed zawarciem umowy (porozumienia);
- b) rzetelność w zakresie sposobu zabezpieczenia interesów jednostki w zawartej umowie (porozumieniu);
- c) legalność i rzetelność wyliczenia kosztów udostępnienia obiektu.

2. Kontrolą objęto okres od dnia 1.05.2018 r. do dnia 28.02.2021 r., z możliwością zasięgnięcia informacji z okresów wcześniejszych, niezbędnych do ustaleń kontroli.

V. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz wskazanie osób za nie odpowiedzialnych.

Ustalenia stanu faktycznego w kontrolowanym obszarze zostały dokonane na podstawie:

- przeglądu wewnętrznych regulacji prawnych w zakresie objętym kontrolą;
- przeglądu i analizy dokumentacji (udostępnionej w sposób tradycyjny, poprzez obowiązujący w jednostce system elektronicznego zarządzania dokumentacją⁶ i pocztę Exchange pod kątem wybranych do kontroli kwestii);
- sporządzenia z istotnych ustaleń notatki służbowej;
- wyjaśnień osób z podmiotu kontrolowanego/osób spoza podmiotu kontrolowanego;
- analizy zgromadzonego materiału.

⁵ Zwani dalej Naczelnikami.

⁶ Zwany dalej EZD.

Realizację zadań objętych zakresem kontroli oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami⁷.

Oceny dokonano na podstawie następujących ustaleń przeprowadzonych w toku czynności kontrolnych, biorąc pod uwagę przyjęte mierniki oraz skalę ocen.

Szczegółowe ustalenia dotyczące badanych obszarów zawarto w notatce służbowej z dnia 29.04.2021 r.⁸

Zakres zadań realizowanych przez WTiZ w okresie objętym kontrolą został określony w § 32 załącznika do Zarządzenia nr 68 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 30 września 2009 r. w sprawie utworzenia, organizacji i zakresu działania Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej im. gen. bryg. Wilhelma Orlika-Rückemanna w Lubaniu⁹. Do zadań realizowanych przez Wydział należy m.in. zarządzanie i administrowanie nieruchomościami Ośrodka.

W szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień Naczelnika WTiZ, stanowiącym załącznik nr 1 do Decyzji Nr 58 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej im. gen. bryg. Wilhelma Orlika-Rückemanna w Lubaniu z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie określenia szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień Naczelnika Wydziału Techniki i Zaopatrzenia Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej im. gen. bryg. Wilhelma Orlika-Rückemanna w Lubaniu¹⁰ i wcześniej obowiązujących decyzjach w tej samej sprawie¹¹ wskazano w ust. 2 pkt 2), że do jego podstawowych obowiązków należy organizowanie i nadzorowanie gospodarki nieruchomościami zgodnie z przepisami o gospodarce nieruchomościami, w tym przepisami obowiązującymi w Straży Granicznej. Wg zapisów ust. 2 pkt 37) lub pkt 38) ww. obowiązków i uprawnień Naczelnik WTiZ odpowiada również za nadzorowanie terminowego i rzetelnego egzekwowania oraz rozliczania przysługujących Ośrodkowi opłat z tytułu zawartych umów dzierżawy, najmu i użyczenia.

„Wewnętrzny podział zadań Wydziału Techniki i Zaopatrzenia Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu z dnia 30.09.2015 r.”¹² wskazuje, że za przygotowanie, realizację i rozliczenie umów w zakresie korzystania z obiektów Ośrodka przez podmioty zewnętrzne odpowiada Sekcja Infrastruktury¹³.

Wytyczne Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 grudnia 2008 r. w sprawie integracji zaplecza logistycznego Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu określają zasady dokumentowania, rozliczenia finansowego i kompetencje osób w zakresie obiektów infrastruktury i usług świadczonych w związku z tymi obiektami w resorcie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Szczegółowe zasady gospodarowania nieruchomościami będącymi w trwałym zarządzie Straży Granicznej czasowo niewykorzystanymi dla potrzeb służbowych określono w Zarządzeniu Nr 95 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 31 grudnia 2014 r. w sprawie określenia zasad gospodarowania mieniem będącym w zarządzie Straży

⁷ Przyjęto czterostopniową skalę ocen obejmującą: ocenę pozytywną, pozytywną z uchybieniami, pozytywną z nieprawidłowościami, negatywną.

⁸ Dowód kontroli 13 (akta kontroli 28-71) - Notatka służbowa wraz z załącznikami.

⁹ Dz. Urz. KGSG Nr 11 poz. 68 z późn. zm.

¹⁰ Obowiązuje od dnia 27.08.2020 r.

¹¹ Decyzja Nr 15 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu z dnia 9 stycznia 2017 r. w sprawie określenia szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień Naczelnika Wydziału Techniki i Zaopatrzenia Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu (obowiązywała od dnia 9.01.2017 r. do 5.02.2020 r.);

Decyzja Nr 15 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej im. gen. bryg. Wilhelma Orlika-Rückemanna w Lubaniu z dnia 6 lutego 2020 r. w sprawie określenia szczegółowego zakresu obowiązków i uprawnień Naczelnika Wydziału Techniki i Zaopatrzenia Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu (obowiązywała od dnia 6.02.2020 r. do 26.08.2020 r.).

¹² Pismo wch. nr 855/16 z dnia 8.04.2016 r.

¹³ Dział III ust. 1 pkt. 15) omawianego Podziału.

Granicznej¹⁴.

Na podstawie *Zarządzenia 95*, w związku z § 19 ust. 1 Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych¹⁵ określono zasady odpłatnego korzystania z obiektów sportowych i szkoleniowych OSS SG.

W oparciu o ww. akty prawne zostały wydane w Ośrodku wewnętrzne akty prawne normujące w sposób szczegółowy kontrolowaną materię:

1. Decyzja Nr 35 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie odpłatnego korzystania z obiektów sportowych i szkoleniowych Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu z późn. zm.¹⁶
2. Decyzja Nr 36 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie odpłatnego korzystania z obiektów sportowych i szkoleniowych Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej im. gen. bryg. Wilhelma Orlika - Rückemanna w Lubaniu¹⁷.

Przytoczone powyżej decyzje wyznaczają konkretne obiekty, które mogą być odpłatnie udostępnione w czasie wolnym od zajęć służbowych, osobom fizycznym, osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym. Wskazano w nich tryb udostępniania poszczególnych pomieszczeń, warunki zawarcia umowy a w załącznikach określono informacje o kosztach użyczenia/najmu. W decyzji wyszczególniono także sposób wyliczenia i kalkulacje kosztów utrzymania dla udostępnianych lokalizacji.

Legalność i rzetelność czynności wymaganych prawem, niezbędnych do podjęcia przed zawarciem umowy (porozumienia)

Czynnościami kontrolnymi objęto 100% korespondencji związanej ze sporządzeniem umowy w zakresie wynikającym z dyspozycji zawartych w *Zarządzeniu 95* i w decyzjach wewnętrznych, określających np. wymagane zgody i zawiadomienia, sporządzenie odpowiednich wniosków, przeprowadzenie uzgodnień itp.

Ustalono¹⁸, że w okresie od dnia 1.05.2018 r. do dnia 28.02.2021 r. opracowano czternaście umów dotyczących wynajmu/użyczenia¹⁹ obiektów sportowych i szkoleniowych czasowo niewykorzystywanych dla potrzeb służbowych OSS SG.

Analiza przedstawionej dokumentacji potwierdza, iż każdorazowo o zawarciu umowy zawiadomiono właściwy organ²⁰ i poza sześcioro wyjątkami, organ nadzorujący²¹, co odpowiada zasadom ustalonym w art. 43 ust. 2 pkt. 3) ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²² i zapisom § 156 ust. 1 *Zarządzenia 95*.

Zgodnie z wyjaśnieniami osoby bezpośrednio odpowiedzialnej za opracowanie i rozliczanie umów tj. Specjalisty Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury

¹⁴ Dz. Urz. KGSG poz. 120 z późn. zm., zwanym dalej *Zarządzeniem 95*.

¹⁵ Dz.U. z 2019, poz. 1718 j.t.

¹⁶ obowiązywała od dnia 1.05.2018 r. do dnia 21.06.2020 r., zwana dalej Decyzją 35.

¹⁷ obowiązywała od dnia 22.06.2020 r. do dnia 3.06.2021 r., zwana dalej Decyzją 36.

¹⁸ Dowód kontroli 4 (akta kontroli 4-5) - *Zestawienie zawartych umów na udostępnianie obiektów szkoleniowych*;

Dowód kontroli 11 (akta kontroli 21-26) - *Rejestr zawartych umów, zamówień, dostaw (str. tytułowa, 46-47, 52-53, 100)*.

¹⁹ 10 umów najmu i 4 umowy użyczenia.

²⁰ Starostę, wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej, w odniesieniu do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa oraz organ wykonawczy gminy, powiatu i województwa w odniesieniu do nieruchomości stanowiących odpowiednio własność gminy, powiatu i województwa.

²¹ Komendant Główny Straży Granicznej za pośrednictwem Dyrektora Biura Techniki i Zaopatrzenia Komendy Głównej Straży Granicznej (BTiZ).

²² Dz.U. z 2020, poz. 1990 j.t. z późn. zm.

Wydziału Techniki i Zaopatrzenia i Naczelnika²³ w sprawie jednej z umów²⁴ po weryfikacji dokumentów, a także sprawdzeniu w systemie EZD potwierdzono brak wymaganej informacji do organu nadzorującego, w pozostałych przypadkach nie posiadano wiedzy na temat spełnienia tego warunku.

Opisane uchybienie ma charakter formalny, bez negatywnego wpływu na kontrolowany obszar, gdyż zawiadomiono prawidłowo właściwy organ. Ponadto w trzech z ww. przypadków, mimo niezawiadomienia Dyrektora BTiZ o faktycznym zawarciu umowy, w ramach działań podjętych na rzecz uzyskania zgody na udostępnienie obiektów, organ nadzorujący posiadał częściowe informacje na temat zamiaru zawarcia umowy, które nie zostały jedynie potwierdzone po jej sformalizowaniu.

Za ww. uchybienie odpowiedzialny jest pracownik bezpośrednio zajmujący się opracowaniem poszczególnych umów oraz z racji sprawowanego nadzoru służbowego jego bezpośredni przełożony Kierownik Sekcji i Naczelnik.

W uzasadnionych przypadkach tj. gdy po umowie zawartej na czas oznaczony strony zawierały kolejne umowy, których przedmiotem była ta sama nieruchomość²⁵, podejmowano czynności związane z uzyskaniem zgody właściwego organu i organu nadzorującego.

Zgody we wnioskowanym zakresie uzyskano.

W zbadanych umowach nie wystąpiły przesłanki do przeprowadzenia odpowiedniego postępowania przetargowego ani konieczności sporządzenia projektu umowy i uzyskania akceptacji jej treści przez Dyrektora BTiZ, o których mowa w § 159 ust. 1 pkt. 1) i pkt 2) *Zarządzenia 95*.

Badając terminowość przesłania właściwego wniosku do organu nadzorującego o zgodę na udostępnienie obiektu stwierdzono, że na sześć skierowanych wniosków, w dwóch przypadkach złożono je z opóźnieniem, naruszając wynikający z zapisów § 160 ust. 1 *Zarządzenia 95* termin skierowania omawianego wniosku co najmniej czternaście dni przed planowanym zawarciem umowy najmu, dzierżawy lub użyczenia nieruchomości lub jej części. Opóźnienia w skierowaniu wniosku wynosiły odpowiednio sześć i siedem dni. Pozostałe zgłoszenia przesłano terminowo.

Zgodnie z otrzymanymi tłumaczeniami²⁶ nie posiadano wiedzy o przyczynach takiej sytuacji z uwagi na wykonanie pisma przez ówczesnego Specjalistę Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia i ówczesnego Naczelnika.

Powyższe uchybienie ma charakter formalny, bez negatywnego wpływu na kontrolowany obszar, gdyż ostatecznie, mimo opóźnienia uzyskano w sprawie pozytywne stanowisko organu nadzorującego.

Za ww. uchybienie odpowiedzialny jest pracownik bezpośrednio zajmujący się przygotowaniem korespondencji w sprawie oraz z racji sprawowanego nadzoru służbowego jego bezpośredni przełożony Kierownik Sekcji i Naczelnik.

²³ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia;*

Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.*

²⁴ Umowa nr 4/U/2020.

²⁵ Art. 43 ust. 2 pkt. 3) ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

²⁶ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia;*

Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.*

Wszystkie złożone o wyrażenie zgody na udostępnienie obiektów wnioski zawierały wymagane dane²⁷ m.in. opis przedmiotu umowy, w tym powierzchnię użytkową, kubaturę, numer budynku i jego przeznaczenie w odniesieniu do obiektów kubaturowych oraz numer geodezyjny działki i jej powierzchnię. Wniosek precyzował rodzaj umowy z określeniem proponowanego okresu jej obowiązywania i szczegółowe uzasadnienie wyboru proponowanego trybu wyłonienia oferenta, każdorazowo wskazując dane oferenta wyłonionego w drodze bezprzetargowej.

Do zbadanych wniosków dołączono, zgodnie z zapisami § 160 ust. 3 *Zarządzenia 95* opinię pełnomocnika do spraw ochrony informacji niejawnych w zakresie udostępnienia danego obiektu.

Sprawdzone umowy sporządzono każdorazowo w oparciu o pisemny wniosek zainteresowanego użytkownikiem, co było warunkiem opisanym w § 2 ust. 1 Decyzji 35.

Zgodnie z przytoczonym przepisem taki wniosek powinien być ponadto zaopiniowany przez Zastępcę Komendanta ds. dydaktycznych i Naczelnika *Wydziału* oraz zatwierdzony przez Komendanta Ośrodka. Na czternaście przedłożonych do kontroli pism stwierdzono, że w:

- dziesięciu przypadkach nie zostały one zaopiniowane przez Z-cę Komendanta OSS SG ds. dydaktycznych;
- pięciu przypadkach nie zostały opisane przez Naczelnika WTiZ,
- czterech przypadkach brakowało na nich akceptacji Komendanta Ośrodka.

Wg tłumaczenia osoby bezpośrednio odpowiedzialnej za korespondencję²⁸ oraz takim samym stanowiskiem Naczelnika²⁹ trzy braki w zaopiniowaniu przez Zastępcę Komendanta ds. dydaktycznych tłumaczono realizacją obowiązków Zastępcy Komendanta ds. dydaktycznych na stanowisku Komendanta Ośrodka (podpisanie umowy lub przekazanie korespondencji do dalszego procedowania), co miało być spełnieniem wymogu, natomiast w pozostałych przypadkach potwierdzono pominięcie ww. osoby funkcyjnej w procesie opiniowania badanych próśb. Otrzymane tłumaczenie należy uznać za częściowo wystarczające, jednakże niepotwierdzające realizacji zadania zgodnie z regułami wymaganymi decyzją wewnętrzną. Kwestie zastępstwa były przypadkowe i świadczą o działaniu w imieniu Komendanta Ośrodka, nie zaś Zastępcy Komendanta ds. dydaktycznych. W kwestii pozostałych brakujących opinii przedstawiciele kontrolowanego *Wydziału* nie przedstawili żadnego stanowiska.

Podczas analizy prośby wiceprezesa Regionu im. Ziemi Łużyckiej Związku Emerytów i Rencistów Straży Granicznej³⁰ oraz pisma z dnia 19.12.2019 r. zaakceptowanego przez Komendanta OSS SG w systemie EZD stanowiącego odpowiedź dla ww. Związku stwierdzono brak oryginałów dokumentów w przedłożonych do kontroli materiałach³¹. Nie przedłożono ich również w ramach składania wyjaśnień związanych z kontrolą³².

Opisane uchybienia mają charakter formalny, bez negatywnego wpływu na kontrolowany obszar, gdyż ostatecznie doszło do skutecznego podpisania umów przez osoby do tego uprawnione, mimo, że na wcześniejszym etapie wymiany korespondencji nie

²⁷ § 160 ust. 2 *Zarządzenia 95*.

²⁸ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*.

²⁹ Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*.

³⁰ RPW 5954/2019 z dnia 04.12.2019 r.

³¹ Dowód kontroli 5 (akta kontroli 6) - *Protokół pobrania dokumentów*.

³² Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*.

Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*.

uwzględniono osób wymienionych w Decyzji 35 a brakujące oryginały dokumentów posiadają odwzorowanie w EZD.

Za ww. uchybienia odpowiedzialny jest pracownik bezpośrednio zajmujący się opracowaniem poszczególnych umów jak i prowadzeniem spraw oraz z racji sprawowanego nadzoru służbowego jego bezpośredni przełożony Kierownik Sekcji i Naczelnik.

Biorąc pod uwagę przyjęty miernik oceniany obszar oceniono **pozytywnie z uchybieniami**.

Rzetelność w zakresie sposobu zabezpieczenia interesów jednostki w zawartej umowie (porozumieniu)

Umowę najmu, dzierżawy lub użyczenia sporządza się w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny³³, o czym mowa w § 162 ust. 1 *Zarządzenia 95*.

Warto zwrócić uwagę, że możliwości prawnych skutecznego zabezpieczenia umów oraz późniejszego egzekwowania prawa w obrocie prawnym jest wiele. Właściwy dobór zabezpieczenia lub nawet ustanowienie kilku zabezpieczeń w tym czasie znacznie poprawi bezpieczeństwo planowanej transakcji w ramach przedsiębiorstwa. Właściwy wybór sposobu ograniczenia ryzyka niewypłacalności kontrahenta poprzez odpowiednie zabezpieczenia umowne należy wyłącznie do decyzji przedsiębiorcy. To przedsiębiorca z uwagi na charakter przyszłego zobowiązania, a także jego rodzaj powinien indywidualnie w każdym przypadku decydować o najlepszym dla siebie zabezpieczeniu wykonania umowy³⁴.

Poszczególne postanowienia umowy i ich szczegółowość będą zależne od rodzaju zawartej umowy oraz ustaleń stron, jednakże pozytywną ocenę w niniejszej kontroli uzasadniały wprowadzone we wszystkich zbadanych umowach postanowienia należycie zabezpieczających interes Ośrodka.

Analizie zostały poddane wszelkie klauzule, opisane w dowolnej formie chroniące interes Ośrodka tj., sposób odbioru i rozliczenia przedmiotu umowy, warunki zapłaty, formy sprawowania nadzoru nad przebiegiem umowy, określające tryb procedowania w przypadku niewywiązywania się przez biorącego w używanie/najemcę z obowiązków dokonania zapłaty, a także zapisy dotyczące możliwości odstąpienia od umowy czy zobowiązanie do zachowania poufności informacji.

Za minimalne przyjęto trzy klauzule, które zgodnie z obowiązującymi przepisami lub na podstawie osądu kontrolera są korzystne dla OSS SG.

W czynnościach kontrolnych ustalono, że obiekty będące przedmiotem umowy, poza jednym wyjątkiem, były wskazane w obowiązującej decyzji³⁵ wyznaczającej konkretne obiekty, które mogą być odpłatnie udostępnione w czasie wolnym od zajęć służbowych, odpowiednim podmiotom.

Przedmiotem umowy, niewyszczególnionym w przytoczonych decyzjach jest 1 m² na wynajem powierzchni użytkowej pod automat samosprzedający w dwóch różnych budynkach, na które sporządzono dwie odrębne umowy najmu.

Zapytano więc dlaczego wynajęcie ww. powierzchni odbyło się zgodnie z częściowym spełnieniem wymogów³⁶ określonych zarówno w decyzji wewnętrznej jak i *Zarządzeniu 95*, bez wskazania tej powierzchni w Decyzji 35, jako przedmiotu udostępnienia.

³³ Dz.U. z 2020, poz. 1740 j.t. z późn. zm., zwanego dalej Kodeksem cywilnym.

³⁴ <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/946732,prawne-formy-zabezpieczania-umow-z-kontrahentami.html>.

³⁵ Decyzja nr 35 lub Decyzja nr 36.

³⁶ Informacja o ilości zużywanych mediów w ciągu godziny najmu i stawki czynszu za energię elektryczną określono w treści umowy nr 14/U/2018 i umowy nr 2/U/2019, gdzie w kontekście zapisów § 3 ust. 2 Decyzji 35 kalkulacje kosztów powinny stanowić odrębny załącznik do zawieranej umowy, podlegający aktualizacji co najmniej raz w roku.

Z uwagi na sporządzenie umów przez poprzedniego pracownika w badanej sprawie nie posiadano wiedzy na temat takiego stanu rzeczy³⁷.

Mimo, iż nie ma określonego trybu postępowania z przedmiotem umowy w przypadku, gdy obejmuje on wydzieloną część pomieszczenia, w odróżnieniu od obiektów wskazanych w decyzji wewnętrznej jako odrębne, to biorąc pod uwagę zastosowaną praktykę, w celu uniknięcia wątpliwości w obszarze postępowania z przedmiotem umowy oraz ujednoczenia procedur wynajmu/użyczenia należy go uwzględnić w treści obowiązującej w tym zakresie decyzji wewnętrznej.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono nieścisłość w zakresie numeru budynku w zapisach Decyzji 35 i Decyzji 36, gdzie hala sportowa w m. Lubań widnieje jako budynek nr 18/19 i tak samo w treści umów³⁸.

We wnioskach o zgodę do organu nadzorującego poprzedzającego zawarcie kolejnej umowy najmu/użyczenia, gdzie należało zamieścić zarówno nr budynku jak i numer geodezyjny działki wskazano tylko budynek numer 19³⁹. Powyższe powoduje, że numer budynku wyszczególniony w decyzji wewnętrznej i umowie odbiega od tego, na którego wynajem/użyczenie uzyskano zgodę.

Jak wytłumaczono⁴⁰ oznaczenie hali sportowej zgodnie z dokumentacją techniczną to budynek nr 19. Głównym przedmiotem najmu jest hala sportowa, jednak w przypadku jej udostępnienia, konieczne jest również udostępnienie pomieszczeń towarzyszących, tj. szatnia oraz węzły sanitarne, które znajdują się w budynku nr 18, co wynika ze specyfiki obiektu.

Opisana sytuacja wymaga skierowania wniosków w zakresie doprecyzowania numeracji budynku podlegającego udostępnieniu.

Udostępnienie nieruchomości jednostce podległej lub nadzorowanej przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) powinno zostać dokonane na podstawie umowy użyczenia⁴¹, natomiast osobom fizycznym, osobom prawnym oraz innym podmiotom na podstawie umowy najmu⁴².

W przypadku braku możliwości udostępnienia nieruchomości jednostce podległej lub nadzorowanej przez Ministra Spraw Wewnętrznych na podstawie umowy, jednostka organizacyjna może, w celu osiągnięcia tego celu, udostępnić tą nieruchomość na podstawie porozumienia⁴³. Takiej sytuacji w kontroli nie stwierdzono.

Z uwagi na podmiot, z którym nawiązano współpracę, poza jednym wyjątkiem, zawarto właściwy rodzaj umowy.

Zespół Szkół w Lubomierzu nie należy do jednostki resortu MSWiA, a z jego przedstawicielem zawarto umowę na użyczenie hali sportowej w Szklarskiej Porębie⁴⁴.

Jak wytłumaczono⁴⁵ prawdopodobnie osoba sporządzająca umowę kierowała się zapisami Porozumienia nr 4 z dnia 25.03.2010 r. w sprawie prowadzenia klas o profilu graniczno-obronnym w Zespole Szkół w Lubomierzu.

³⁷ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.

Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.

³⁸ Np. umowa nr 16/U/2018.

³⁹ Np. wniosek fax SO-TZ-I-RIIR.2201.7.2018 z dnia 13.12.2018 r.

⁴⁰ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.

Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.

⁴¹ § 2 ust. 2 Decyzji 35/Decyzji 36.

⁴² § 2 ust. 3 Decyzji 35/Decyzji 36.

⁴³ § 156 ust. 2 Zarządzenia 95.

⁴⁴ Umowa nr 15/U/2018.

⁴⁵ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.

Ustalono, że faktycznie w ww. porozumieniu wprowadzono zapisy dotyczące udostępnienia obiektów jednostki na podstawie umowy użyczenia, chociaż zapisy decyzji o odpłatnym korzystaniu z obiektów sportowych i szkoleniowych nie stanowią o żadnych wyjątkach od reguły.

Powyższa sytuacja stanowi kolizję zapisów w wewnętrznych aktach prawnych, którą należy poprawić.

Warunkiem zawarcia umowy powinny być uzgodnione z Naczelnikiem Wydziału Ochrony Informacji warunki wstępu na teren udostępnianych obiektów OSS SG⁴⁶.

Z uwagi na wynajem/użyczenie obiektu na terenie zamkniętym, w dziewięciu umowach nałożono na najemcę/biorącego w użyczenie, obowiązek przedłożenia imiennego wykazu osób biorących udział w spotkaniach/zajęciach, w czterech umowach nie stwierdzono zapisów dotyczących jakichkolwiek ustaleń warunków wstępu na teren udostępnianych obiektów OSS SG, natomiast w jednym przypadku z uwagi na specyfikę podmiotu i przedmiotu umowy, takie warunki były zbędne do określenia w umowie, gdyż były już uregulowane na podstawie odrębnych przepisów⁴⁷.

Brak informacji w zakresie wejścia na teren obiektu wymaganych decyzją wewnętrzną może przyczynić się do utrudnień w działalności służbowej w obszarze ochrony obiektu, wynikających z niewiedzy strony wynajmującej/biorącej w użyczenie na temat panujących zasad wejścia/wyjścia/wjazdu/wyjazdu z terenu Ośrodka.

Za ww. uchybienie odpowiedzialny jest pracownik bezpośrednio zajmujący się opracowaniem umów zaś z racji sprawowanego nadzoru służbowego jego bezpośredni przełożony Kierownik Sekcji i Naczelnik.

W udostępnionych aktach spraw⁴⁸ odnaleziono tylko dwie listy przedstawione przez wynajmujących z danymi osób, które w związku z zawartą umową będą przebywały na terenie OSS SG.

Zapytano więc o miejsce przechowywania pozostałych wykazów.

Zgodnie z przyjętymi wyjaśnieniami pracownika zajmującego się bezpośrednim opracowaniem umów i Naczelnika⁴⁹, w przypadku dwóch umów, zawartych z Komendą Wojewódzką Policji we Wrocławiu komórką organizacyjną odpowiedzialną za nadzór nad realizacją umowy jest Zakład Zabezpieczenia Działań OSS SG, natomiast w zakresie pozostałych umów nie posiadano wiedzy o miejscu gromadzenia przedmiotowych wykazów.

Poproszono więc o wyjaśnienia w sprawie badanych informacji Kierownika Zakładu Zabezpieczenia Działań OSS SG. Zgodnie z jego odpowiedzią⁵⁰ w podległym mu zakładzie również takich list nie ma. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że zapisy umów o użyczenie krytej strzelnicy pistoletowej⁵¹, mimo, że jest ona fizycznie obiektem powierzonym ww. komórce organizacyjnej, nie potwierdzają, iż to właśnie ten zakład sprawuje nadzór nad przebiegiem umowy.

W trakcie czynności kontrolnych zbadano czy określono ramy nadzoru z ramienia każdej ze stron, nad przebiegiem wykonania zawartej umowy. W sześciu treściach umów nie

Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.*

⁴⁶ § 2 ust. 4 Decyzji 35/Decyzji 36.

⁴⁷ Dotyczyły wynajmu kojca dla psa funkcjonariusza Ośrodka.

⁴⁸ Dowód kontroli 5 (akta kontroli 6) - *Protokół pobrania dokumentów.*

⁴⁹ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia;*

Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.*

⁵⁰ Dowód kontroli 21 (akta kontroli 96) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Kierownik Zakładu Zabezpieczenia Działań.*

⁵¹ Dowód kontroli 18 (akta kontroli 92) - *Umowa nr 4/U/2020;*

Dowód kontroli 19 (akta kontroli 93-94) - *Umowa nr 4/U/2019.*

wskazano nikogo z ramienia Ośrodka (w tym dwie, o których mowa powyżej) odpowiedzialnego bezpośrednio za proces realizacji umowy. W pozostałych ośmiu umowach w sposób ogólny lub szczegółowy wskazywano odpowiedzialność przedstawicieli obydwu stron.

Powyższe trudności w ustaleniu, gdzie powinny być przechowywane listy i czy został dopełniony ten obowiązek ze strony najemcy/biorącego w użyczenie oraz niewyznaczenie osoby odpowiedzialnej choćby ze stanowiska, pełnionej funkcji lub wskazanej w inny sposób do nadzorowania przebiegu poszczególnych faz umowy po stronie wynajmującego/użyczającego przyczyniają się do osłabienia nadzoru służbowego nad jej prawidłową realizacją. Mogą również obniżyć możliwość szybkiej reakcji na nieprawidłowości związane z wynajmem/użyczeniem. Opisana sytuacja może spowodować także rozmycie się odpowiedzialności służbowej wśród przedstawicieli Ośrodka za przebieg wynajmu/użyczenia w przypadkach powstania np. szkód w mieniu.

Zapisy w umowach powinny umożliwić na każdym etapie jej realizacji identyfikację osób odpowiedzialnych za poszczególne działania i umożliwić rozliczenie ich z powierzonego zadania, szczególnie gdy za poszczególne czynności związane z przebiegiem umowy odpowiadają różne komórki organizacyjne Ośrodka.

Mimo, że nie ma przepisów wprost nakazujących ujmowanie w umowie informacji w zakresie nadzoru nad jej realizacją, biorąc jednak pod uwagę niekonsekwentne ich stosowanie oraz potencjalne skutki ich braku należy uznać, że ich zastosowanie przyczynia się do wzmocnienia ochrony interesów Ośrodka.

Zgodnie z § 3 ust. 1-2 Decyzji 35 i Decyzji 36 załącznikiem do umowy powinna być informacja o zużyciu mediów za 1 godzinę wynajmu/użyczenia⁵² oraz wartość czynszu najmu. Ujawniono jeden przypadek⁵³ braku takiego załącznika, natomiast w dwóch umowach nie stanowiły one odrębnego załącznika tylko były zawarte w treści umowy⁵⁴.

Udzielone wyjaśnienia⁵⁵ nie wskazały przyczyn takiego stanu rzeczy.

Brak stosownego załącznika do umowy stanowi uchybienie o charakterze formalnym, bez ujemnego wpływu na badany obszar, gdyż mimo braku takiego załącznika faktura została wystawiona w sposób prawidłowy, z zastosowaniem obowiązujących w tym czasie stawek.

Za ww. uchybienie odpowiedzialny jest pracownik bezpośrednio zajmujący się opracowaniem i kompletowaniem umowy zaś z racji sprawowanego nadzoru służbowego jego bezpośredni przełożony Kierownik Sekcji i Naczelnik.

W trakcie analizy umów najmu, nie stwierdzono przesłanek do zamieszczenia w nich klauzuli zabezpieczającej zapłatę należności z tytułu jej zawarcia, w postaci obowiązku wniesienia przez kontrahenta przed jej podpisaniem kaucji w wysokości dwumiesięcznego czynszu, o której mowa w § 163 *Zarządzenia 95*.

Te same warunki spowodowały, że przejście lub przekazanie nieruchomości po zawarciu umowy najmu lub użyczenia albo po wygaśnięciu tego zobowiązania, nie obowiązywały do sporządzania protokołu zdawczo-odbiorczego z opisem stanu technicznego udostępnianego obiektu⁵⁶, chociaż w dwóch przypadkach taki protokół sporządzono⁵⁷.

Opisane działanie podmiotu kontrolowanego oceniono pozytywnie, gdyż przyczynia się ono do usprawnienia działań jednostki w przypadku ewentualnych wątpliwości i sporów w zakresie stanu technicznego przejmowanego/zdawanego pomieszczenia.

⁵² Dla jednego z wyszczególnionych w decyzji obiektów przewidziano zamiast godzinowego zużycieienne.

⁵³ Umowa nr 13/U/2018.

⁵⁴ Powyższa sytuacja została opisana na stronie 7 i 8 niniejszego opracowania.

⁵⁵ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*;

Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*.

⁵⁶ § 158 i § 165 ust. 3 *Zarządzenia 95*.

⁵⁷ Do umowy nr 5/U/2020 i nr 1/U/2019.

Rodzaj wynajmowanego obiektu oraz czas trwania umowy nie wymagały również zawarcia ubezpieczenia na rzecz Straż Granicznej nieruchomości będącej przedmiotem umowy⁵⁸.

W umowach najmu każdorazowo określono sposób używania rzeczy najętej, odpowiadający właściwościom i przeznaczeniu rzeczy⁵⁹ a w umowach użyczenia sposób używania rzeczy użyczonej⁶⁰.

Za każdym razem w umowach określono obowiązek najemcy do zapłaty odsetek ustawowych od przeterminowanych płatności a także stosowano zapisy dotyczące innych możliwości odstąpienia od umowy niż wymienione w Art. 672 i Art. 716 Kodeksu cywilnego.

W poddanych analizie umowach stwierdzono, że w stopniu wystarczającym, zgodnie z przyjętym miernikiem zabezpieczono interesy wynajmującego/użyczającego, jednakże w celu wzmocnienia ochrony OSS SG przed ewentualnymi niekorzystnymi działaniami najemcy/biorących w użyczenie można wykorzystać szerszy wachlarz zapisów Kodeksu cywilnego, których niejednolite stosowanie stwierdzono podczas kontroli:

- tylko w jednej umowie opisano możliwość wypowiedzenia najmu bez zachowania terminów wypowiedzenia, w przypadku gdy najemca używa rzeczy w sposób sprzeczny z umową lub z przeznaczeniem rzeczy⁶¹;
- poza dwoma wyjątkami w umowach uregulowano kwestię oddania przez najemcę w całości lub części osobie trzeciej do bezpłatnego używania albo w podnajem⁶², powiadamiając stronę o niemożliwości oddania rzeczy użyczonej osobie trzeciej do używania, bez zgody użyczającego⁶³ oraz niemożliwości oddania lokalu lub jego części do bezpłatnego używania ani podnajęcia go, bez zgody wynajmującego⁶⁴;
- w większości umów najmu⁶⁵ wprowadzono wymóg napraw rzeczy w czasie trwania najmu, które obciążają wynajmującego, a bez których rzecz nie jest przydatna do umówionego użytku⁶⁶;
- w żadnej z czterech umów użyczenia nie odnotowano zapisów na temat odpowiedzialności biorącego w użyczenie za przypadkową utratę lub uszkodzenie rzeczy, jeżeli jej używa w sposób sprzeczny z umową albo z właściwościami lub z przeznaczeniem rzeczy⁶⁷;
- w żadnej z czterech umów najmu, zawartych na okres powyżej dwóch miesięcy, gdzie takie ryzyko mogło powstać nie stwierdzono zapisów o możliwości wypowiedzenia najmu bez zachowania terminów wypowiedzenia, w przypadku gdy najemca dopuszcza się zwłoki z zapłatą czynszu co najmniej za dwa pełne okresy płatności⁶⁸;
- żadna z czterech umów użyczenia nie określała możliwości żądania zwrotu rzeczy przez użyczającego, przed czasem określonym jako czas trwania umowy, w przypadku używania przez biorącego w użyczenie rzeczy w sposób sprzeczny z umową albo z właściwościami lub z przeznaczeniem rzeczy⁶⁹;

⁵⁸ § 164 ust. 1 i ust. 3 *Zarządzenia 95*.

⁵⁹ Art. 666 § 1 Kodeks cywilny.

⁶⁰ Art. 712 § 1 Kodeks cywilny.

⁶¹ Art. 667 § 2 Kodeks cywilny.

⁶² Art. 668 § 1 Kodeks cywilny.

⁶³ Art. 712 § 2 Kodeks cywilny.

⁶⁴ Art. 688² Kodeks cywilny.

⁶⁵ W 8 na 10 umów.

⁶⁶ Art. 663 Kodeks cywilny.

⁶⁷ Art. 714 Kodeks cywilny.

⁶⁸ Art. 672 Kodeks cywilny.

⁶⁹ Art. 716 Kodeks cywilny.

- żadna z czterech umów użyczenia nie zawierała informacji na temat roszczenia użyczającego przeciwko biorącemu do używania o naprawienie szkody za uszkodzenie lub pogorszenie rzeczy⁷⁰.

Brak stosowania ww. klauzul argumentowano⁷¹ faktem realizacji kolejnych umów z tymi samymi podmiotami i sporządzeniem ich w sposób analogiczny, biorąc także pod uwagę dobrze układającą się współpracę z wynajmującymi/biorącymi w używanie. Ponadto wskazano na dotychczasową bezkonfliktową współpracę ze stronami, co skutkowało utrzymaniem w treści umów zapisów poprzednio zastosowanych.

Powyższe argumenty są niewystarczające, gdyż nie wykluczają potencjalnych problemów, jakie mogą wyniknąć z zachowania się nowych podmiotów umowy lub tych samych w innych, niesprzyjających okolicznościach. Nie można też wykluczyć wystąpienia zdarzeń nieumyślnych mających wpływ na użytkowanie udostępnianych obiektów.

Niewykorzystanie w umowie klauzul chroniących interesy jednostki jako wynajmującego/użyczającego, jakie dają zapisy Kodeksu cywilnego, może doprowadzić do utrzymania i realizacji postanowień umowy, mimo zaistnienia niekorzystnych, nieprzewidzianych w dniu zawierania umowy okoliczności, ujemnie wpływających na działalność OSS SG.

Zapisy jakie stwierdzono w skontrolowanych umowach o polubownym rozstrzygnięciu sporów i /lub powierzaniu ich sądom właściwym dla miejsca położenia wynajmowanego/użyczanego obiektu w przypadku konfliktu stron mogą przedłużyć w czasie proces rozwiązywania umowy.

W skontrolowanej dokumentacji nie odnotowano treści zobowiązujących wynajmujących/biorących w użyczenie do zachowania poufności informacji. Mimo, że zapisy umowy określają umowne warunki wyrażone przez obydwie strony, biorąc pod uwagę specyfikę realizowanych przez Ośrodek zadań na terenie zamkniętym należałoby rozważyć zamieszczanie takich zapisów w celu wzmocnienia ochrony interesów OSS SG.

Nie można wykluczyć, że strona w trakcie realizacji umowy o najem/użyczenie wejdzie w posiadanie informacji w sposób zamierzony lub przypadkowy, niezależnie od sposobu lub formy uzyskania informacji, czy sposobu ich wyrażenia (w tym w formie ustnej, pisemnej, dokumentowej, elektronicznej), które mogą mieć istotne znaczenie dla funkcjonowania Ośrodka, niekoniecznie będąc informacjami wyraźnie oznaczonymi jako poufne.

Do takich informacji można zaliczyć informacje zawierające dane osobowe, informacje na temat pracowników oraz współpracowników Ośrodka czy też informacje dotyczące funkcjonowania ochrony obiektu.

Wszystkie zbadane umowy definiowały termin trwania umowy.

Zapisy umów, poza jednym wyjątkiem⁷² informowały stronę wynajmującą/biorącą w używanie o tym, że Ośrodek nie ponosi odpowiedzialności za zniszczenie bądź zaginięcie przedmiotów pozostawionych w obiektach, podlegających użyczeniu/wynajmowi⁷³.

W przypadku udostępnienia strzelnicy pistoletowej⁷⁴ w umowie prawidłowo zobowiązano biorącego do używania do bezwzględnie przestrzegania regulaminu korzystania ze strzelnicy⁷⁵.

⁷⁰ Art. 719 Kodeks cywilny.

⁷¹ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*;
Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*.

⁷² Umowa nr 16/U/2018.

⁷³ § 7 Decyzji 35/Decyzji 36.

⁷⁴ Dwie umowy.

⁷⁵ § 5 Decyzji 35/Decyzji 36.

Kontrolowany obszar, biorąc pod uwagę przyjęty miernik oceniono **pozytywnie**.

Legalność i rzetelność wyliczenia kosztów udostępnienia obiektu

Wydanie Decyzji 35 przyjęto za aktualizację kosztów najmu/użyczenia. Decyzja ta była trzykrotnie zmieniona⁷⁶ w zakresie załączników określających aktualizację ww. kosztów. Analiza zapisów w treściach wybranego załącznika⁷⁷ przedstawiających kalkulacje kosztów najmu/użyczenia za 1 godzinę poświadcza, że stawki poszczególnych mediów faktycznie uległy zmianie, co potwierdza podejmowanie działań obligujących do aktualizowania kalkulacji kosztów najmu/użyczenia nie rzadziej niż raz w roku⁷⁸.

Wydanie Decyzji 36 stanowiło także formę aktualizację kosztów najmu/użyczenia.

W trakcie analizy zapisów załączników nr 1 i nr 2 Decyzji 35 i decyzji ją zmieniających oraz załączników nr 1, 1a, 2 i 2a Decyzji 36 stwierdzono, że nie ma żadnego potwierdzenia, iż sporządził je Kierownik Sekcji Infrastruktury, co należało do jego obowiązków, o czym mowa w § 3 ust. 4 Decyzji 35/ § 3 ust. 7 Decyzji 36.

Zapytana o powyższe kwestie Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia⁷⁹ oraz Naczelnik⁸⁰ zgodnie odpowiedziały, że w kwestii Decyzji nr 35 nie posiadają wiedzy natomiast w odniesieniu do Decyzji 36 to z jej projektem zapoznano p.o. kierownika Sekcji Infrastruktury za pośrednictwem e-mailu, do którego ww. nie wniósł uwag, a następnie decyzja wraz z załącznikami została podpisana przez osoby do tego upoważnione.

Przedstawione tłumaczenia, mimo, że potwierdzono fakt uzgodnień decyzji drogą e-mail z Kierownikiem Sekcji Infrastruktury są niewystarczające, gdyż obowiązek sporządzenia dokumentu tj. wpisania wykonawcy w stopce dokumentu lub akredytowanie go podpisem i pieczęcią oraz związana z tym odpowiedzialność nie są tożsame z powiadomieniem osoby o treści dokumentu, tym bardziej, że w drodze zapisów decyzji w sposób szczególny przypisano tę czynność właśnie Kierownikowi Sekcji.

Za opisane uchybienie odpowiedzialny jest bezpośrednio Kierownik Sekcji natomiast z racji sprawowanego nadzoru służbowego Naczelnik. Ma ono charakter formalny, gdyż mimo, iż opracowania nie sporządził bezpośrednio Kierownik Sekcji tylko pracownik sekcji, w drodze uzgodnień decyzji miał możliwość ingerencji w zapisy przedstawionego projektu.

Wszystkie sprawdzone ilości mediów zużywanych w ciągu 1 godziny w obiektach podlegających udostępnieniu (odpowiednie załączniki do decyzji wewnętrznych) zostały

⁷⁶ Decyzja Nr 17 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu z dnia 1 marca 2019 r. *zmieniająca decyzję nr 35 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie odpłatnego korzystania z obiektów sportowych i szkoleniowych Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu;*

Decyzja Nr 46 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu z dnia 28 maja 2019 r. *zmieniająca decyzję nr 35 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie odpłatnego korzystania z obiektów sportowych i szkoleniowych Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu;*

Decyzja Nr 56 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu z dnia 19 czerwca 2019 r. *zmieniająca decyzję nr 35 Komendanta Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie odpłatnego korzystania z obiektów sportowych i szkoleniowych Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu.*

⁷⁷ Dowód kontroli 6 (akta kontroli 7-10) – *Kalkulacja kosztów własnych hala sportowa w budynku nr 18/19.*

⁷⁸ § 3 ust. 4 Decyzji 35.

§ 3 ust. 7 Decyzji 36.

⁷⁹ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.*

⁸⁰ Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.*

prawidłowo uzgodnione z Naczelnikiem WTiZ oraz Głównym Księgowym lub osobami ich zastępującymi⁸¹.

Opłaty z tytułu udostępniania obiektów, wynikające z umów, biorący do użytkowania lub wynajmujący uiszcza na podstawie wystawionej faktury VAT, która określa termin i formę zapłaty. Ww. fakturę wystawia w terminie wynikającym z odrębnych przepisów pracownik Sekcji Infrastruktury WTiZ.

Próbę stanowiły trzy losowo wybrane z ogółu faktury, dla każdej umowy odrębnie, wystawione w okresie objętym kontrolą. Sprawdzono je pod kątem terminowości sporządzenia i prawidłowości zastosowanych stawek w kontekście obowiązujących kalkulacji kosztów. W przypadku mniejszej niż trzy liczby dostępnych faktur sprawdzeniu podlegały wszystkie dostępne dowody księgowe.

Z ogółu sprawdzonych dwudziestu ośmiu faktur:

- dwadzieścia siedem wystawiono prawidłowo po upływie terminu, na który umowa została zawarta lub na koniec każdego miesiąca kalendarzowego w przypadku, gdy umowę zawarto na okres dłuższy niż jeden miesiąc⁸²;
- jedną fakturę⁸³ zamiast wystawić w ostatnim dniu miesiąca wystawiono w przeddzień jego zakończenia. Tłumaczono⁸⁴ to interpretacją terminu „na koniec każdego miesiąca kalendarzowego” jako niewskazującą na ostatni dzień miesiąca;
- w ośmiu fakturach dotyczących zawarcia umów użyczenia, gdzie stroną była jednostka organizacyjna Policji oraz Państwowej Straży Pożarnej, biorącemu w użyczenie z tytułu eksploatacji nieruchomości opłaty naliczono zgodnie z zasadami rozliczeń finansowych zawartych w wytycznych Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 grudnia 2008 r. w sprawie integracji zaplecza logistycznego Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu⁸⁵.
- w dwudziestu sześciu fakturach zastosowano obowiązujące stawki, wynikające z decyzji wewnętrznych je określających⁸⁶;
- ujawniono dwie faktury wystawione na podstawie załącznika do umowy, który stanowił kalkulacje kosztów wynajęcia/użyczenia obiektu z niewłaściwymi wysokościami stawek za wodę i ścieki w m. Szklarska Poręba oraz ilością zużycia środków czystości, względem danych określonych dla tego obiektu w Decyzji nr 35.

Opisana powyżej nieprawidłowość skutkowałą wprowadzeniem błędnych danych do faktury, co wpłynęło ostatecznie na niewłaściwe naliczenie kwoty za wynajem⁸⁷. Dodatkowo w obydwu fakturach wskazano błędnie jednostki miary za ogrzewanie, gdyż powinny to być w m. Szklarska Poręba m³ nie zaś GJ/h.

W pierwszym przypadku dla faktury VAT nr FS/138/2018/FIN było to 0,15 PLN oraz dla faktury VAT nr FS/2/2019/FIN 0,52 PLN za mało względem obliczeń wykonanych w oparciu o obowiązujące wówczas stawki dla udostępnienia obiektu. Łączna kwota, która

⁸¹ § 3 ust. 4 Decyzji 35/§ 3 ust. 7 Decyzji 36.

⁸² § 4 ust. 2 Decyzji 35/Decyzji 36.

⁸³ Dowód kontroli 7 (akta kontroli 11) - *Faktura VAT nr FS/17/2020/FIN*.

⁸⁴ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*;

Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia*.

⁸⁵ § 162 ust. 2 *Zarządzenia 95*.

⁸⁶ § 3 ust. 5 Decyzji 35, załączniki nr 3-14 Decyzji 35;

§ 3 ust. 8 Decyzji 36 załączniki nr 3-15 Decyzji 36.

⁸⁷ Dowód kontroli 8 (akta kontroli 12-15) - *Faktura VAT nr FS/2/2019/FIN wraz z danymi będącymi podstawą wyliczenia kosztów najmu*.

Dowód kontroli 9 (akta kontroli 16-19) - *Faktura VAT nr FS/138/2019/FIN wraz z danymi będącymi podstawą wyliczenia kosztów najmu*.

uszczupliła budżet Ośrodka w wyniku nierzetelnych działań podmiotu kontrolowanego to 0,67 PLN.

Ww. sytuację tłumaczono⁸⁸ błędami pracownika wówczas zajmującego się opracowaniem umów.

Kontrolowany obszar, biorąc pod uwagę przyjęty miernik oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

VI. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania podmiotu kontrolowanego:

Zalecenia:

1. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każdorazowo po zawarciu umowy wynajmu/użyczenia na czas oznaczony do trzech lat informować organ nadzorujący o jej zawarciu.
2. Terminowo podejmować czynności związane z uzyskaniem zgody organu nadzorującego na zawarcie umowy najmu/użyczenia.
3. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każdorazowo w obiegu wniosków o zawarcie umowy najmu/użyczenia uzyskiwać wymagane opinie i akceptacje wskazanych osób funkcyjnych.
4. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w treściach umów najmu/użyczenia określać uzgodnione z Naczelnikiem Wydziału Ochrony Informacji warunki wstępu na teren udostępnianych obiektów.
5. Wzmocnić nadzór służbowy nad kompletnością załączników do zawieranych umów najmu/użyczenia i prowadzeniem akt sprawy.
6. Spowodować opracowanie załączników do decyzji wewnętrznej w sprawie płatnego udostępniania obiektów przez osoby funkcyjne w niej wskazane.
7. Terminowo, zgodnie z obowiązującymi przepisami wystawiać faktury związane z udostępnianiem obiektów.
8. Podjąć działania na rzecz zniwelowania skutków nieprawidłowości polegającej na uszczupleniu budżetu Ośrodka w wysokości 0,67 PLN.

Wnioski:

1. W przypadku przedmiotu umowy obejmującego wydzieloną część pomieszczenia, w celu uniknięcia wątpliwości w obszarze postępowania z przedmiotem umowy oraz ujednoczenia procedur wynajmu/użyczenia należy go wyszczególnić w treści obowiązującej w tym zakresie decyzji wewnętrznej.
2. Zapewnić ujednoczenie numeracji w zakresie budynku hali sportowej w m. Lubań w decyzji wewnętrznej, umowach i korespondencji z nią związanej, w szczególności kierowanej do organu nadzorującego.
3. Dokonać analizy zapisów Porozumienia nr 4 z dnia 25.03.2010 r. w *sprawie prowadzenia klas o profilu graniczno-obronnym w Zespole Szkół w Lubomierzu* w kontekście obowiązującej decyzji wewnętrznej o odpłatnym korzystaniu z obiektów sportowych i szkoleniowych Ośrodka pod kątem rodzaju umowy zawieranej z Zespołem Szkół w Lubomierzu i w razie konieczności wprowadzić aktualizację wewnętrznych aktów prawnych.
4. W treściach umów najmu/użyczenia uwzględniać zapisy w zakresie nadzoru nad przebiegiem ich realizacji.

⁸⁸ Dowód kontroli 15 (akta kontroli 73-89) - *Wyjaśnienia związane z kontrolą Specjalista Referatu Inwestycji i Remontów Sekcji Infrastruktury Wydziału Techniki i Zaopatrzenia;*
Dowód kontroli 22 (akta kontroli 97-103) – *Wyjaśnienia związane z kontrolą Naczelnik Wydziału Techniki i Zaopatrzenia.*

5. W treściach umów najmu/użyczenia wykorzystywać i stosować konsekwentnie szerszy katalog zapisów Kodeksu cywilnego, służący wzmocnieniu interesów jednostki, w szczególności w zakresie warunków ich rozwiązania.
6. Rozważyć zastosowanie w umowach najmu/użyczenia zapisów obligujących do zachowania poufności informacji uzyskanych w związku z realizacją umowy.

VII. Zgodnie z § 34 *Wytycznych*, w związku z Decyzją nr 139 od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

VIII. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w egzemplarzu pojedynczym, kierownikowi podmiotu kontrolowanego zostanie przekazane poprzez System Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją.

IX. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w „Księżce kontroli OSS SG”, zarejestrowanej w Rtd nr 10/2009 pod pozycją nr 1 w 2021 roku, prowadzonej przez Referat Kontroli OSS SG.

X. Informację o wykonaniu zaleceń oraz wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach w celu ich wykonania lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć Komendantowi OSS SG, za pośrednictwem Referatu Kontroli w Kierownictwie OSS SG w terminie do dnia 30.09.2021 r.

Komendant
Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych
Straży Granicznej w Lubaniu
im. gen. bryg. Wilhelma Orlika-Rückemanna

płk SG Jacek WYSOKIŃSKI

/podpisano elektronicznie certyfikatem kwalifikowanym/